

Регулярні звіти про доходи і видатки Державного бюджету України мають бути оприлюднені.

Контроль від імені Верховної Ради України за надходженням коштів до Державного бюджету України та їх використання здійснює Рахункова палата.

Конституція України (статті 95 і 98)

ВИСНОВОК
ПРО СТАН ВИКОНАННЯ ЗАКОНУ
ПРО ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ УКРАЇНИ
НА 2017 РІК У ПЕРШОМУ ПІВРІЧІ

**Висновок про стан виконання закону про Державний бюджет України на 2017 рік у першому півріччі підготовлено департаментом з питань бюджетної політики і затверджено рішенням Рахункової палати.
Рахункова палата, 2017.**

Відповідальний за випуск:
т. в. п. Голови Рахункової палати
Яременко О. С.

© Рахункова палата.
Матеріал офіційний. При використанні
посилання на Рахункову палату обов'язкове.

З М І С Т

I. ОЦІНКА ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	4
II. ДОХОДИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ	7
III. ВИДАТКИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА КРЕДИТУВАННЯ.....	12
IV. ФІНАНСУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА ДЕРЖАВНИЙ БОРГ	22
V. МІЖБЮДЖЕТНІ ТРАНСФЕРТИ ТА МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ	27
ВИСНОВКИ.....	33
ПРОПОЗИЦІЇ	34

Висновок про стан виконання закону про Державний бюджет України на 2017 рік у першому півріччі підготовлений Рахунковою палатою відповідно до вимог Бюджетного кодексу України і Закону України „Про Рахункову палату” за результатами аналізу квартального звіту про виконання Державного бюджету України, місцевих бюджетів та зведеного бюджету за перше півріччя 2017 року, поданого Державною казначейською службою України Рахунковій палаті листом від 04.08.2017 № 14-08/632-12952, звітних та інформаційно-аналітичних даних Міністерства фінансів України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Державної фіскальної служби України, Державної казначейської служби України, Державної служби статистики України, Національного банку України, Фонду державного майна України, а також окремих головних розпорядників бюджетних коштів.

I. ОЦІНКА ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. У січні – червні 2017 року державний бюджет виконувався в умовах зростання економіки на 2,4 відс., тоді як за річним прогнозом – на 1,8 відс., що сприяло збільшенню його доходів.

Показники державного бюджету на 2017 рік визначалися з урахуванням основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку, схвалених постановою Кабінету Міністрів України від 01.07.2016 № 399. За результатами аналізу розвитку економіки у 2016 році, поточної економічної ситуації, оцінки впливу внутрішніх і зовнішніх чинників Кабінет Міністрів України постановою від 31.05.2017 № 385 скоригував прогнозні макроекономічні параметри на 2017 рік і подав до Верховної Ради України законопроект з відповідними змінами до державного бюджету, який схвалений в липні. Зокрема, зростання реального валового внутрішнього продукту на 3,0 відс., враховане при затвердженні державного бюджету, знижено на 1,2 відс. пункту – до 1,8 відс., тоді як зростання споживчих цін до грудня попереднього року збільшено з 8,1 відс. до 11,2 відс. (таблиця 1).

У звітному періоді обсяг будівельних робіт збільшився на 24,6 відс., що зумовлено зростанням будівництва інженерних і нежитлових споруд, насамперед на об'єктах енергетичних підприємств, транспортної інфраструктури, нежитлових будівель в агропромисловому комплексі.

Вантажооборот зріс на 9,1 відс., при цьому 47,0 відс. приросту досягнуто за рахунок трубопровідного транспорту і 39,0 відс. – залізничного. Обороти роздрібною торгівлю, порівняно з січнем – червнем 2016 року, збільшився на 7,3 відс., оптової торгівлі – на 1,5 відсотка.

Основні показники економічного і соціального розвитку

№ з/п	Показники	Враховано при затвердженні державного бюджету	Уточнено (постанова КМУ від 31.05.2017 № 385)	Січень – червень, фактично
1.	Валовий внутрішній продукт реальний, у відс. до відповідного періоду попереднього року	103,0	101,8	102,4*
2.	Індекс споживчих цін до грудня попереднього року, відс.	108,1	111,2	107,9
3.	Індекс цін виробників промислової продукції до грудня попереднього року, відс.	108,5	116,8	106,1
4.	Індекс реальної заробітної плати, у відс. до відповідного періоду попереднього року	105,4	121,4	119,7
5.	Сальдо торговельного балансу, визначене за методологією платіжного балансу, млн дол. США	- 2 675	- 6 487	- 2 287
6.	Експорт товарів і послуг, млн дол. США	47 226	50 735	25 446
	у відс. до відповідного періоду попереднього року	108,0	110,4	121,0
7.	Імпорт товарів та послуг, млн дол. США	49 901	57 222	27 733
	у відс. до відповідного періоду попереднього року	109,7	110,6	120,3

* за оцінкою Рахункової палати.

Водночас зменшився обсяг промислового виробництва на 0,4 відс. внаслідок скорочення обсягів продукції добувної промисловості на 6,0 відс. і постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря на 5,6 відсотка. При цьому випуск продукції переробної промисловості збільшився на 3,6 відс. за рахунок зростання насамперед обсягів виробництва продукції легкої промисловості, гумової, пластмасової, іншої неметалевої мінеральної продукції, машинобудування і харчової промисловості. Разом з тим знизилося виробництво коксу, продукції хімічної і металургійної промисловості.

Виробництво сільськогосподарської продукції у звітному періоді знизилося на 2,1 відс. у зв'язку зі зменшенням обсягів продукції рослинництва на 8,5 відсотка.

При цьому зменшився на 45,6 відс., порівняно з січнем – червнем попереднього року, чистий приплив прямих іноземних інвестицій і, за даними Національного банку України, становив 1 млрд 156 млн дол. США.

Водночас продовжувалося скорочення кредитування економіки. При збільшенні з початку року обсягу депозитів на 49,9 млрд грн, або 6,3 відс., залишки наданих банками кредитів зменшилися на 43,5 млрд грн, або 4,4 відс., що стало одним із чинників стримування економічного зростання.

1.2. Зростання споживчих цін стало одним із чинників збільшення надходжень окремих податків до державного бюджету і водночас створило додаткові відкладені інфляційні очікування.

У червні поточного року до грудня 2016 року споживчі ціни зросли на 7,9 відс., що становило 70,5 відс. уточненого річного прогнозу. Інфляційну динаміку у звітному періоді визначили суттєве подорожчання продуктів харчування, частка яких у споживчих витратах населення перевищує 40 відс., і підвищення окремих адміністративно регульованих тарифів на житлово-комунальні послуги.

За даними Державної служби статистики України, у червні поточного року до грудня 2016 року ціни на продукти харчування зросли на 12,3 відс., найбільше на овочі – на 71,4 відс., фрукти – на 52,7 відс., м'ясо і м'ясопродукти – на 14,6 відсотка. Підвищилися тарифи на утримання будинків і прибудинкових територій на 30,9 відс., електроенергію – на 28,1 відс., водопостачання – на 14,7 відс., водовідведення – на 10,5 відсотка.

1.3. За даними Національного банку України, у січні – червні поточного року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, імпорт товарів зріс на 24,3 відс., що стало одним із основних чинників збільшення доходів державного бюджету. При цьому експорт товарів зріс на 24,8 відс., що зокрема вплинуло на збільшення заявлених до відшкодування сум податку на додану вартість.

Найбільше у січні – червні поточного року зріс імпорт мінеральних продуктів – на 74,5 відс., головним чином природного газу та нафти; продукції машинобудування – на 39,2 відс.; чорних і кольорових металів – на 32,3 відсотка.

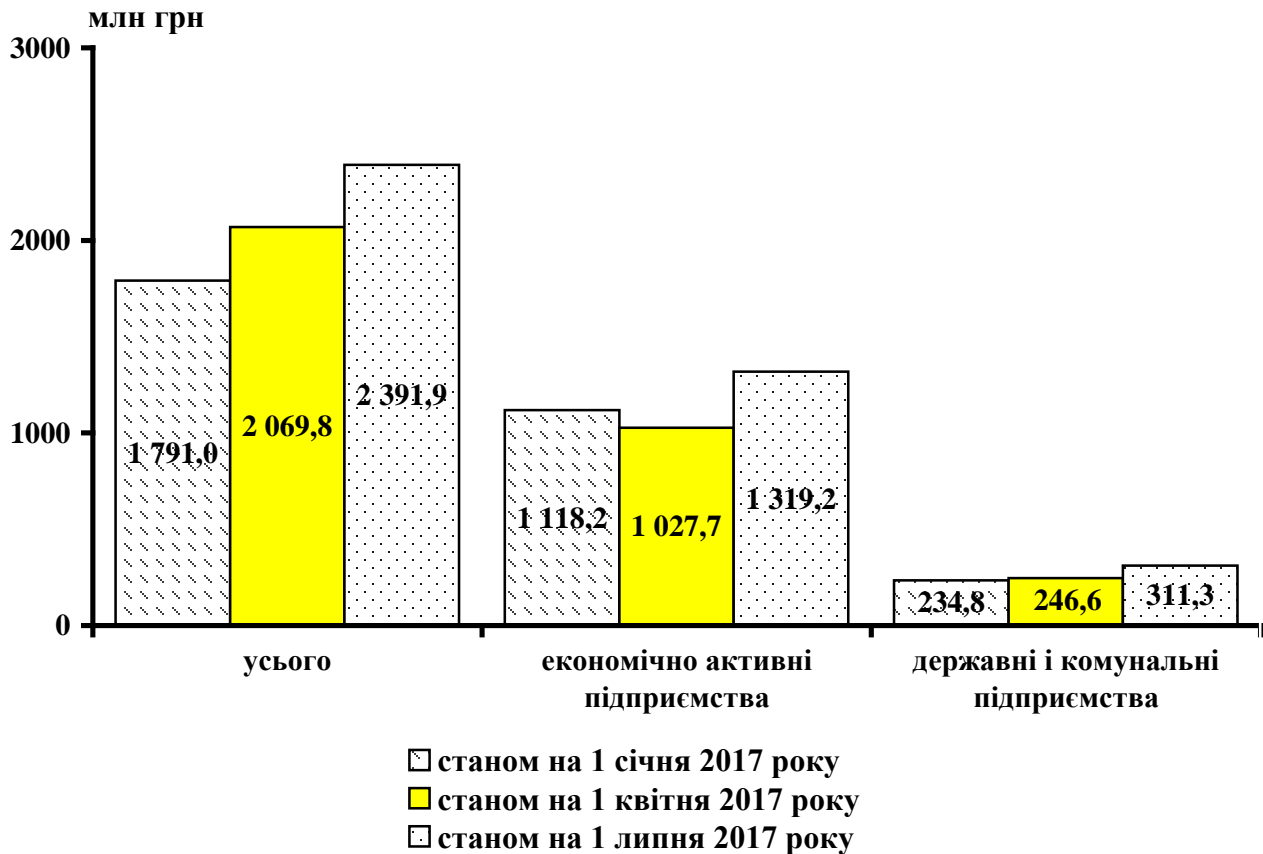
У звітному періоді найбільше зріс експорт мінеральних продуктів – на 63,9 відс., насамперед залізної руди, а також продовольчих товарів і сировини для їх виробництва – на 28,5 відс., передусім зернових та олійних культур, внаслідок сприятливої зовнішньоекономічної кон'юнктури на світових товарних ринках. Так, за інформацією Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, у січні – червні поточного року світові ціни на залізну руду зросли на 42,9 відсотка. За даними митної статистики збільшилися, порівняно з січнем – червнем попереднього року, фізичні обсяги експорту кукурудзи – на 33,0 відс., олії соняшникової – на 30,2 відсотка.

1.4. В умовах економічного зростання збільшилася заборгованість із виплати заробітної плати.

У першому півріччі 2017 року заборгованість з виплати заробітної плати збільшилася на 600,9 млн грн, або 33,6 відс., – до 2 млрд 391,9 млн гривень. Зокрема, заборгованість перед працівниками економічно активних підприємств зросла на 18,0 відс., – до 1 млрд 319,2 млн грн, з яких 311,3 млн грн – підприємств державної і комунальної форми власності (діаграма 1). При цьому

заборгованість із виплати заробітної плати перед працівниками підприємств сільського господарства збільшилася в 2,1 раза, установ охорони здоров'я – на 70,7 відсотка.

Діаграма 1. Заборгованість із виплати заробітної плати

II. ДОХОДИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

2.1. У першому півріччі 2017 року виконання річного плану доходів державного бюджету на 6,7 відс. пункту вище від середньої частки доходів першого півріччя в річній сумі за попередні п'ять років.

Доходи державного бюджету в січні – червні поточного року становили 394 млрд 909,8 млн грн, або 53,3 відс. річного плану (740 млрд 514,2 млн грн), у тому числі доходи загального фонду – 338 млрд 703,8 млн грн, або 50,3 відс. річного плану (673 млрд 737,9 млн грн), спеціального фонду – 56 млрд 206,0 млн грн, або 84,2 відс. (66 млрд 776,3 млн гривень).

Вищий, ніж у попередніх роках, рівень виконання річного плану доходів у звітному періоді зумовлений, зокрема, зарахуванням до спеціального фонду конфіскованих коштів і коштів, отриманих від реалізації майна, конфіскованого за рішенням суду за вчинення корупційного та пов'язаного з корупцією правопорушення, в сумі, яка перевищила запланований на рік обсяг у 2,6 раза.

Виконання державного бюджету в січні – червні поточного року за основними джерелами доходів наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

Виконання державного бюджету за доходами

млрд грн

№ з/п	Показники	Всього			У т. ч. загальний фонд		
		план на 2017 рік	виконано	відс. виконання	план на січень – червень	виконано	відс. виконання
	ВСЬОГО ДОХОДІВ	740,5	394,9	53,3	318,7	338,7	106,3
	<i>з них:</i>						
1.	Податок та збір на доходи фізичних осіб	68,7	34,6	50,3	31,4	34,6	110,0
2.	Податок на прибуток підприємств	57,9	31,7	54,7	23,9	31,7	132,5
3.	Рентна плата за користування надрами	42,6	23,4	55,0	27,9	23,4	84,0
4.	Акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів	71,6	30,7	42,9	31,1	29,6	95,0
5.	Акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів	41,8	17,9	43,0	13,7	13,4	97,3
6.	Податок на додану вартість з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) з урахуванням бюджетного відшкодування	80,3	33,3	41,5	35,8	33,3	93,1
7.	Податок на додану вартість з ввезених на територію України товарів	212,8	114,7	53,9	97,1	114,7	118,1
8.	Ввізне мито	22,4	10,9	48,8	9,7	10,2	105,0
9.	Частина чистого прибутку державних підприємств і дивіденди, нараховані на акції господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна власність	20,6	20,1	97,8	14,7	20,1	136,5
10.	Кошти, що перераховуються Національним банком України	45,0	20,0	44,4	20,0	20,0	100,0
11.	Власні надходження бюджетних установ	29,9	15,0	50,2	–	–	–
12.	Конфісковані кошти та кошти, отримані від реалізації майна, конфіскованого за рішенням суду	11,6	29,7	256,2	–	–	–

Крім того, сума переплат податків і зборів до державного бюджету з початку поточного року збільшилася на 7 млрд 924,5 млн грн, або 24,9 відс., до 39 млрд 753,6 млн грн, у тому числі суми платежів, що сплачені до державного бюджету станом на 1 липня і будуть нараховані в наступному звітному періоді, – на 5 млрд 691,6 млн грн, або 45,2 відс., – до 18 млрд 271,5 млн грн, надміру сплачені грошові зобов'язання – на 2 млрд 232,9 млн грн, або 11,6 відс., – до 21 млрд 482,1 млн гривень.

При цьому продовжувала зростати податкова заборгованість платників податків перед державним бюджетом. Упродовж першого півріччя податковий борг суб'єктів господарювання збільшився на 7 млрд 420,3 млн грн,

або 12,6 відс., – до 66 млрд 101,0 млн грн, що відповідає середньомісячній сумі доходів державного бюджету у звітному періоді.

2.1.1. Плановий на січень – червень 2017 року показник доходів загального фонду перевиконано на 19 млрд 960,6 млн грн, або 6,3 відс., зокрема за рахунок надпрогнозованого зростання окремих макроекономічних показників, врахованих при затвердженні державного бюджету.

Загалом перевиконання запланованих на перше півріччя 2017 року показників окремих доходів загального фонду державного бюджету становило 38 млрд 73,5 млн грн, зокрема:

- податку на додану вартість з ввезених на територію України товарів – 17 млрд 597,8 млн грн, або на 18,1 відс., насамперед за рахунок надпрогнозованого збільшення імпорту у січні – червні поточного року, що на 10,6 відс. пункту перевищило прогнозне зростання;

- податку на прибуток підприємств – 7 млрд 763,0 млн грн, або на 32,5 відс., при цьому збільшення прибутку прибуткових підприємств у першому кварталі поточного року перевищило прогнозне на 22,0 відс. пункту;

- частини чистого прибутку (доходу) державних унітарних підприємств та їх об'єднань і дивідендів (доходу), нарахованих на акції (частки, паї) господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна власність, – 5 млрд 384,9 млн грн, або на 36,5 відс., за рахунок отримання понадпланового обсягу дивідендів від ПАТ „НАК „Нафтогаз України”;

- податку та збору на доходи фізичних осіб – 3 млрд 135,0 млн грн, або на 10,0 відс., що насамперед зумовлено надпрогнозованим зростанням фонду оплати праці найманих працівників, яке у звітному періоді на 11,0 відс. пункту перевищило враховане при затвердженні державного бюджету.

Водночас за окремими дохідними джерелами загального фонду планові показники надходжень не виконано загалом на 11 млрд 399,9 млн грн, зокрема:

- рентної плати за користування надрами для видобування природного газу – на 5 млрд 209,9 млн грн, або 22,5 відс.;

- податку на додану вартість з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) з урахуванням бюджетного відшкодування – на 2 млрд 488,6 млн грн, або 6,9 відсотка.

Крім того, згідно з пунктом 33 розділу VI „Прикінцеві та перехідні положення” Бюджетного кодексу України із загального фонду державного бюджету до спеціальних фондів обласних бюджетів і бюджету м. Києва для фінансування заходів з розвитку автомобільних доріг загального користування перераховано 50 відс. суми перевиконання загального обсягу щомісячних показників надходжень митних платежів, визначених у розписі державного бюджету за загальним фондом, що за звітний період становило 5 млрд 914,8 млн гривень.

2.2. Запроваджені у 2017 році зміни норм Податкового кодексу України в частині відшкодування податку на додану вартість сприяли збільшенню прозорості процесу відшкодування та зменшенню корупційних ризиків при його здійсненні. Проте залишки невідшкодованого платникам податку на додану вартість з простроченим терміном відшкодування з початку поточного року збільшилися в 2,1 раза.

Так, згідно зі змінами, внесеними до статті 200 Податкового кодексу України Законом України від 21.12.2016 № 1797-VIII „Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо покращення інвестиційного клімату в Україні”, передбачено повернення узгоджених сум бюджетного відшкодування податку на додану вартість у хронологічному порядку відповідно до черговості внесення до Реєстру заяв про повернення суми бюджетного відшкодування (замість двох реєстрів, що формувалися у 2016 році) і, на відміну від чинних у попередніх роках норм, без висновків контролюючих органів. Кабінет Міністрів України постановою від 25.01.2017 № 26 затвердив Порядок ведення та форму зазначеного Реєстру, ввівши його в дію з 1 квітня 2017 року. При цьому Реєстр формується автоматично на підставі баз даних Державної фіскальної служби України і Державної казначейської служби України, а його адміністрування здійснюється Міністерством фінансів України. Запровадження такого порядку відшкодування сприяє збільшенню прозорості та зменшенню корупційної складової процесу бюджетного відшкодування податку на додану вартість.

У першому півріччі поточного року бюджетне відшкодування податку на додану вартість платникам здійснено в сумі 56 млрд 984,2 млн грн, що на 20 млрд 852,0 млн грн, або 57,7 відс., більше, ніж у відповідному періоді попереднього року. При цьому протягом січня – червня 2017 року платниками податку на додану вартість до відшкодування заявлено 57 млрд 227,3 млн грн, що на 12 млрд 899,4 млн грн, або 29,1 відс., більше, ніж у відповідному періоді попереднього року, при зростанні експорту товарів на 24,8 відсотка.

Залишки невідшкодованого платникам податку на додану вартість з початку поточного року збільшилися на 2 млрд 840,4 млн грн, або 23,3 відс., і на 1 липня 2017 року становили 15 млрд 12,6 млн грн, з яких 1 млрд 31,3 млн грн з простроченим терміном відшкодування, що на 537,6 млн грн, або в 2,1 раза, більше, ніж на початок 2017 року.

2.3. При запланованому на 2017 рік зростанні на 18,6 відс. у першому півріччі, порівняно з відповідним періодом 2016 року, доходи державного бюджету збільшилися на 48,7 відс., насамперед за рахунок надходження незапланованих коштів і надпрогнозованого зростання імпорту та цін, змін податкового законодавства щодо скасування окремих податкових пільг і підвищення ставок деяких податків.

Доходи державного бюджету у звітному періоді, порівняно із відповідним періодом попереднього року, збільшилися на 129 млрд 278,3 млн грн, у тому числі

загального фонду – на 88 млрд 265,7 млн грн, або 35,2 відс., спеціального фонду – на 41 млрд 12,6 млн грн, або в 3,7 раза.

Так, при запланованому на 2017 рік обсязі конфіскованих коштів і коштів, отриманих від реалізації майна, конфіскованого за рішенням суду за вчинення корупційного та пов'язаного з корупцією правопорушення, в сумі 11 млрд 579,0 млн грн, у звітному періоді до спеціального фонду державного бюджету зараховано 29 млрд 667,2 млн грн вказаних коштів, порівняно з 0,1 млн грн у відповідному періоді попереднього року.

Зростання у січні – червні 2017 року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, імпорту товарів на 24,3 відс. і девальвація середнього офіційного курсу гривні до долара США на 5,1 відс. призвели, за оцінкою Рахункової палати, до збільшення надходжень податку на додану вартість з ввезених на територію України товарів на 25,2 млрд грн, ввізного мита – на 1,9 млрд гривень.

Національний банк України, відповідно до статті 15 закону про державний бюджет на 2017 рік і статті 5¹ Закону України „Про Національний банк України”, у звітному періоді перерахував до державного бюджету 20,0 млрд грн, тоді як у січні – червні 2016 року перерахування коштів до державного бюджету ним не здійснювалося.

Підвищення середніх за січень – червень, порівняно з відповідним періодом попереднього року, цін виробників промислової продукції на 33,6 відс. і споживчих цін на 13,8 відс. сприяло збільшенню надходжень податку на додану вартість з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) у звітному періоді на 19 млрд 499,5 млн грн, або 28,9 відсотка.

Надходження до державного бюджету частини чистого прибутку державних унітарних підприємств та їх об'єднань і дивідендів, нарахованих на акції (частки, паї) господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна власність, у звітному періоді, порівняно з відповідним періодом попереднього року, зросли на 13 млрд 925,7 млн грн, або в 3,2 раза.

Збільшення середньомісячної у січні – червні поточного року заробітної плати, порівняно з відповідним періодом 2016 року, на 37,2 відс., призвело, за оцінкою Рахункової палати, до зростання надходження податку і збору на доходи фізичних осіб у першому півріччі 2017 року на 7,7 млрд гривень.

Скасування згідно із Законом України від 21.12.2016 № 1797-VIII „Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо покращення інвестиційного клімату в Україні” норми Податкового кодексу України стосовно звільнення від податку на додану вартість операцій із ввезення ПАТ „НАК „Нафтогаз України” природного газу збільшило надходження цього податку на 6 млрд 902,9 млн гривень.

Підвищення відповідно до Закону України від 20.12.2016 № 1791-VIII „Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих

актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2017 році” ставки акцизного податку на тютюн і тютюнові вироби на 40,0 відс. при зменшенні виробництва сигарет на 10,3 відс. збільшило доходи державного бюджету на 2,4 млрд гривень. Проте, за умови підвищення ставки акцизного податку на лікєро-горілчану продукцію на 20,0 відс., надходження цього податку зменшилися на 91,0 млн грн за рахунок скорочення обсягу виробництва горілки на 19,8 відсотка.

У звітному періоді сільськогосподарські підприємства перерахували до державного бюджету податку на додану вартість на 1 млрд 35,7 млн грн більше, ніж у відповідному періоді попереднього року, що зумовлено скасуванням з 1 січня 2017 року спеціального режиму оподаткування сільськогосподарських підприємств.

III. ВИДАТКИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА КРЕДИТУВАННЯ

3.1. Неналежна організація бюджетного процесу його учасниками, зокрема несвоєчасне затвердження порядків використання коштів державного бюджету, розподілів бюджетних призначень за напрямками (об'єктами, заходами), паспортів бюджетних програм завадило проведенню у першому півріччі 2017 року видатків у запланованих обсягах.

3.1.1. Проведення видатків за деякими бюджетними програмами розпочалося пізніше, ніж передбачалося у помісячному розписі асигнувань державного бюджету, внаслідок несвоєчасного прийняття й узгодження учасниками бюджетного процесу рішень про розподіл коштів державного бюджету.

Відповідно до статті 23 Закону України „Про Державний бюджет України на 2017 рік” Кабінет Міністрів України мав затвердити і погодити з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету розподіли бюджетних призначень за 10-ма бюджетними програмами.

У січні – червні Кабінет Міністрів України прийняв дев'ять рішень про розподіл коштів за 6-ма бюджетними програмами, які погоджені Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету. При цьому у першому півріччі за жодною з цих бюджетних програм видатки у запланованих обсягах не проведені.

Зокрема, Кабінет Міністрів України затвердив розподіл коштів за бюджетною програмою Міністерства аграрної політики та продовольства України КПКВК 2801580 „Фінансова підтримка сільгосптоваровиробників” розпорядженням від 01.03.2017 № 124-р, яке погоджене Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету 22.03.2017. Відповідно до помісячного розпису асигнувань використання коштів планувалося здійснювати у січні – березні в сумі 232,6 млн грн, однак видатки проводилися з квітня, план звітного періоду виконано на 73,1 відсотка.

Кабінет Міністрів України розпорядженням від 29.03.2017 № 214-р, яке погоджене Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету 12.04.2017, розподілив бюджетні призначення за бюджетною програмою Міністерства оборони України КПКВК 2101190 „Будівництво (придбання) житла для військовослужбовців Збройних Сил України” у сумі 751,0 млн гривень. Відповідно до помісячного розпису асигнувань використання коштів планувалося здійснювати у лютому – травні у сумі 137,9 млн грн, однак видатки проводилися з травня, план звітного періоду виконано на 8,1 відсотка.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22.03.2017 № 187-р, яке погоджене Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету 12.04.2017, розподілено кошти за бюджетною програмою Міністерства внутрішніх справ України КПКВК 1003090 „Будівництво (придбання) житла для військовослужбовців Національної гвардії України” у сумі 200,0 млн гривень. Відповідно до помісячного розпису асигнувань використання коштів планувалося здійснювати у лютому – березні в сумі 24,6 млн грн, однак видатки проводилися з квітня, план звітного періоду виконано на 62,5 відсотка.

У звітному періоді Кабінет Міністрів України не прийняв рішення про розподіл коштів за 4-ма бюджетними програмами, з яких за 3-ма бюджетними програмами проведення видатків у сумі 134,2 млн грн планувалося розпочати в січні – червні поточного року.

3.1.2. Окремі головні розпорядники бюджетних коштів спільно з Міністерством фінансів України не забезпечили затвердження паспортів бюджетних програм, у результаті заплановані за 16-ма бюджетними програмами на січень – червень видатки в сумі 821,4 млн грн не проводилися.

За інформацією, отриманою на запит Рахункової палати, до Державної казначейської служби України на 1 липня 2017 року не надійшли 32 паспорти бюджетних програм з проведення видатків та надання кредитів.

Зокрема, не затверджені паспорти для проведення видатків за 26-ма бюджетними програмами, з них найбільше:

- Міністерства аграрної політики та продовольства України – за 6-ма бюджетними програмами;
- Міністерства екології та природних ресурсів України – за 4-ма бюджетними програмами;
- Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України – за 3-ма бюджетними програмами;
- Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Міністерства культури України – за 2-ма бюджетними програмами.

З надання кредитів не затверджені паспорти за 6-ма бюджетними програмами:

- Міністерства освіти і науки України, Міністерства аграрної політики та продовольства України – за 2-ма бюджетними програмами;

- Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Міністерства інфраструктури України – за однією бюджетною програмою.

3.1.3. Видатки державного бюджету в першому півріччі поточного року проведені в сумі 366 млрд 34,7 млн грн, або 45,1 відс. річного плану, з них 51,7 відс. – трансферти місцевим бюджетам, насамперед для надання пільг і житлових субсидій, та обслуговування боргових зобов'язань.

Виконання державного бюджету за січень – червень поточного року за основними державними функціями наведено в таблиці 3.

Таблиця 3

Виконання державного бюджету за видатками

млрд грн

№ з/п	Показники	Всього			У т. ч. загальний фонд		
		план на 2017 рік	виконано	відс. виконання	план на січень – червень	виконано	відс. виконання
	ВСЬОГО ВИДАТКІВ	811,5	366,0	45,1	381,3	342,4	89,8
	<i>з них:</i>						
1.	Загальнодержавні функції	144,5	64,7	44,8	67,2	63,6	94,6
2.	Оборона	69,7	27,6	39,6	28,6	25,2	88,1
3.	Громадський порядок, безпека та судова влада	80,7	34,7	43,0	35,7	30,9	86,6
4.	Економічна діяльність	42,9	14,2	33,1	7,8	5,8	74,4
5.	Охорона навколишнього природного середовища	4,2	2,1	50,0	2,3	1,9	82,6
6.	Охорона здоров'я	15,9	4,0	25,2	9,8	3,4	34,7
7.	Духовний і фізичний розвиток	7,5	3,1	41,3	3,9	2,9	74,4
8.	Освіта	41,8	19,7	47,4	14,5	13,4	92,4
9.	Соціальний захист та соціальне забезпечення	152,7	59,0	38,6	71,2	58,8	82,6
10.	Кошти, що передаються до бюджетів інших рівнів	251,6	136,8	54,4	140,3	136,5	97,3

У звітному періоді на поточні видатки спрямовано 361 млрд 351,1 млн грн, або 46,5 відс. річного плану. На трансферти органам державного управління інших рівнів використано 37,6 відс. загального обсягу поточних видатків; оплату праці та нарахування на заробітну плату – 16,5 відс.; виплату пенсій і допомоги – 15,1 відс.; обслуговування боргових зобов'язань – 14,7 відсотка.

На капітальні видатки спрямовано 4 млрд 683,6 млн грн, або 13,7 відс. річного плану. На трансферти підприємствам (установам, організаціям)

використано 27,0 відс. загального обсягу капітальних видатків; придбання обладнання та предметів довгострокового користування – 23,0 відс.; капітальні трансферти органам державного управління інших рівнів – 21,4 відсотка.

Частка визначених у статті 55 Бюджетного кодексу України захищених видатків у загальному обсязі проведених видатків становила 89,7 відс., у видатках загального фонду – 95,4 відсотка.

Найбільше використано на міжбюджетні трансферти – 37,4 відс. загального обсягу видатків; загальнодержавні функції – 17,7 відс.; соціальний захист і соціальне забезпечення – 16,1 відс.; громадський порядок, безпеку та судову владу – 9,5 відс.; оборону – 7,5 відсотка.

3.1.4. У січні – червні 2017 року план видатків загального фонду не виконано на 38 млрд 901,9 млн грн, або 10,2 відс., що спричинено неналежною організацією проведення видатків за окремими бюджетними програмами.

Державна казначейська служба України відкрила асигнування (без урахування міжбюджетних трансфертів, видатків з обслуговування боргу та резервного фонду) в сумі 187 млрд 130,0 млн грн, або 100,0 відс. плану звітнього періоду. Головні розпорядники бюджетних коштів не розподілили асигнування в сумі 19 млрд 47,0 млн грн, або 10,2 відс. їх загального обсягу.

Зокрема, Міністерство соціальної політики України на фінансове забезпечення виплати пенсій, надбавок і підвищень до пенсій, призначених за пенсійними програмами, та дефіциту коштів Пенсійного фонду України не розподілило асигнування в сумі 11 млрд 751,9 млн грн, або 16,5 відс., що спричинено відсутністю потреби Пенсійного фонду України в отриманні коштів з державного бюджету у зв'язку з перевиконанням плану надходжень єдиного соціального внеску, розподіленого на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування.

Відкриті Державною казначейською службою України і розподілені головними розпорядниками бюджетних коштів асигнування не використані в сумі 14 млрд 903,1 млн грн, зокрема за бюджетними програмами:

- Міністерства охорони здоров'я України – в сумі 6 млрд 157,0 млн грн, з якої на здійснення централізованої закупівлі засобів медичного призначення та лікарських засобів; діагностику і лікування захворювань із впровадженням експериментальних та нових медичних технологій у закладах охорони здоров'я, науково-дослідних установ і вищих навчальних медичних закладах Міністерства; виконання боргових зобов'язань за кредитами, залученими під державні гарантії Державним підприємством „Укрмедпостач”, не використано 98,3 відс.;

- Міністерства внутрішніх справ України – в сумі 1 млрд 961,3 млн грн, з якої на установи і заклади Міністерства, Національної гвардії України,

матеріально-технічне забезпечення Державної прикордонної служби України й утримання її особового складу – 59,1 відсотка.

У звітному періоді за рахунок коштів загального фонду (без урахування міжбюджетних трансфертів, видатків з обслуговування боргу і резервного фонду) передбачалося виконання 412 бюджетних програм, за якими видатки проведені в сумі 153 млрд 179,9 млн грн, що менше плану на 33 млрд 950,1 млн грн, або 18,1 відсотка.

За наявності планових призначень не розпочато проведення видатків за 38-ма бюджетними програмами на суму 7 млрд 429,3 млн грн, або 4,1 відс. плану, що зумовлено тривалим проведенням закупівель, погодженням паспортів бюджетних програм, розподілом бюджетних призначень за напрямками (об'єктами, заходами) і погодженням їх Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету. Зокрема, в найбільших обсягах не розпочато проведення видатків:

- за 5-ма бюджетними програмами Міністерства охорони здоров'я України – на суму 5 млрд 981,0 млн грн на здійснення медичних заходів окремих державних програм, комплексних заходів програмного характеру для виконання програм і здійснення централізованих заходів з охорони здоров'я; реконструкцію та розширення Національного інституту раку; добудову лікувального корпусу Державного закладу „Прикарпатський центр репродукції людини”, що зумовлено несвоєчасним затвердженням паспортів бюджетної програми і тривалим проведенням закупівель;

- за бюджетною програмою Міністерства внутрішніх справ України – на суму 310,0 млн грн для придбання Державною службою України з надзвичайних ситуацій пожежної й іншої спеціальної техніки вітчизняного виробництва, що спричинено укладенням договору на закупівлю техніки 21.06.2017;

- за 2-ма бюджетними програмами Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України – на суму 283,3 млн грн, зокрема на реалізацію проектів фонду регіонального розвитку, що спричинено затвердженням Кабінетом Міністрів України розпорядженням від 07.06.2017 № 439-р, яке погоджене Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету 21.06.2017, розподілу коштів між адміністративно-територіальними одиницями й інвестиційними програмами і проектами регіонального розвитку, тобто цей розподіл коштів затверджений пізніше встановленого у статті 24¹ Бюджетного кодексу України тримісячного строку із дня набрання чинності законом про Державний бюджет України;

- за 8-ма бюджетними програмами Міністерства аграрної політики та продовольства України – на суму 162,6 млн грн, що зумовлено відсутністю паспорта за однією бюджетною програмою, неприйняття рішень про розподіл коштів за 2-ма бюджетними програмами та несвоєчасним затвердженням розподілів коштів за напрямками.

У запланованих обсягах проведено видатки за 8-ма бюджетними програмами п'яти головних розпорядників бюджетних коштів на суму 48,9 млн грн, або менше 0,1 відс. плану.

3.1.5. У січні – червні поточного року 77,6 відс. коштів резервного фонду державного бюджету використані на надання державної допомоги постраждалим учасникам масових акцій громадського протесту і членам їх сімей та ліквідацію наслідків надзвичайної ситуації у м. Балаклії Харківської області.

У звітному періоді Кабінет Міністрів України прийняв рішення щодо виділення коштів з резервного фонду державного бюджету десяти головним розпорядникам на суму 692,0 млн грн, або 46,1 відс. затвердженого на рік обсягу. На виконання цих рішень Державна казначейська служба України відкрила асигнувань за 17-ма бюджетними програмами на суму 331,9 млн грн, або 100,0 відс. плану на січень – червень. Головні розпорядники розподілили і направили на проведення видатків асигнувань у сумі 287,6 млн грн, або 86,6 відс. плану. Касові видатки проведені в сумі 214,3 млн грн, або 64,6 відс. плану.

Найбільше коштів резервного фонду використано за 4-ма бюджетними програмами Міністерства соціальної політики України на надання одноразової грошової допомоги членам сімей осіб, смерть яких пов'язана з участю в масових акціях громадського протесту, й особам, які отримали тілесні ушкодження різного ступеня тяжкості під час участі в масових акціях громадського протесту, що відбулися у період з 21 листопада 2013 року до 21 лютого 2014 року, – 98,8 млн грн, або 86,8 відс. плану.

Виділені Харківській обласній державній адміністрації відповідно до розпоряджень Кабінету Міністрів України від 29.03.2017 № 209-р і від 26.04.2017 № 325-р кошти на ліквідацію наслідків надзвичайної ситуації у м. Балаклії використані в сумі 55,3 млн грн, або 55,2 відс. плану.

3.1.6. Видатки спеціального фонду проведені в сумі 23 млрд 609,3 млн грн, або 32,9 відс. річного плану переважно за рахунок власних надходжень бюджетних установ. Несвоєчасний розподіл наявних коштів між проектами, заходами, регіонами, неналежна організація проведення видатків не сприяли виконанню деяких бюджетних програм у запланованих обсягах.

За рахунок конфіскованих коштів і коштів, отриманих від реалізації майна, конфіскованого за рішенням суду за вчинення корупційного та пов'язаного з корупцією правопорушення, на січень – червень заплановані видатки дев'яти головним розпорядникам бюджетних коштів за 12-ма бюджетними програмами в сумі 3 млрд 857,3 млн гривень. У квітні поточного року таких коштів надійшло 29 млрд 667,3 млн грн, що в 2,6 раза більше річного плану. Однак відповідні видатки проведені за 2-ма бюджетними програмами в сумі 861,7 млн грн, або 22,3 відс. плану звітного періоду і 7,4 відс. річного плану. Невиконання плану спричинене, передусім, незатвердженням порядку використання коштів за однією бюджетною програмою; тривалим відбором і

узгодженням інвестиційних програм та проектів для здійснення розподілів між регіонами; неналежною організацією закупівель. Зокрема, Кабінет Міністрів України розпорядженням від 07.06.2017 № 439-р, яке погоджене Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету 21.06.2017, затвердив розподіл частини коштів державного фонду регіонального розвитку у сумі 766,0 млн грн між адміністративно-територіальними одиницями й інвестиційними проектами регіонального розвитку. Крім того, не прийняте рішення про порядок використання коштів Міністерством внутрішніх справ України на заходи з підвищення обороноздатності та безпеки держави.

За рахунок кредитів (позик), що залучаються державою від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій для реалізації інвестиційних проектів, заплановані видатки у першому півріччі шістьом головним розпорядникам бюджетних коштів за 10-ма бюджетними програмами в сумі 1 млрд 854,2 млн гривень. Однак внаслідок неналежної організації впровадження проектів видатки проведені за 6-ма бюджетними програмами в сумі 363,4 млн грн, або 19,6 відс. плану звітнього періоду, зокрема на:

- поліпшення охорони здоров'я на службі у людей – у сумі 310,8 млн грн, або 51,5 відс. плану звітнього періоду і 18,1 відс. плану на рік;

- модернізацію системи соціальної підтримки населення України – у сумі 27,2 млн грн, або 11,5 відс. плану звітнього періоду та 5,8 відс. плану на рік;

- завершення будівництва метрополітену у м. Дніпрі – у сумі 16,1 млн грн, або 9,1 відс. плану звітнього періоду і 3,0 відс. плану на рік;

- забезпечення впровадження та координації проекту розвитку міської інфраструктури – у сумі 4,7 млн грн, або 21,6 відс. плану звітнього періоду і 12,2 відс. плану на рік.

Не здійснювалися заплановані видатки на реалізацію проектів з:

- реалізації заходів за рахунок коштів надзвичайної кредитної програми для відновлення України в сумі 775,0 млн грн;

- розбудови прикордонної дорожньої інфраструктури й облаштування пунктів пропуску – 17,3 млн грн;

- соціальної підтримки громад – 10,2 млн грн;

- модернізації автоматизованих систем прикордонного контролю – 4,8 млн гривень.

У пункті 2 статті 14 Закону України „Про Державний бюджет України на 2017 рік” визначено, що видатки на державну підтримку заходів, спрямованих на зменшення обсягів викидів (збільшення абсорбції) парникових газів, у тому числі на утеплення приміщень закладів соціального забезпечення, розвиток міжнародного співробітництва з питань зміни клімату, здійснюються за рахунок залишків коштів, отриманих від продажу частин встановленої

кількості викидів парникових газів, що передбачено у статті 17 Кіотського протоколу до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату, які на 01.01.2017 становили 231,7 млн гривень. Відповідні видатки за бюджетною програмою Міністерства екології та природних ресурсів України проведені в сумі 111,3 млн грн, або 48,0 відс. наявних ресурсів і 91,9 відс. річного плану. При цьому проведеним у першому півріччі 2017 року Рахунковою палатою аудитом встановлено, що несвоєчасне прийняття управлінських рішень про використання коштів, отриманих від продажу частин встановленої кількості викидів парникових газів, зокрема зволікання з відбором проектів цільових (екологічних) інвестицій і визначенням замовників відповідних робіт, призвело до повернення японським компаніям у 2016 році 7,5 млн євро. Крім того, Міністерство екології та природних ресурсів України не забезпечило технічного обслуговування Національного реєстру антропогенних викидів і абсорбції парникових газів, необхідні для відновлення його роботи закупівлі розпочаті тільки в квітні 2017 року. У результаті встановлені Кіотським протоколом правила обліку і продажу вуглецевих одиниць порушено, що збільшує ризик втрати країною репутації відповідального міжнародного партнера.

Крім того, за наявності надходжень, зокрема:

- судового збору в сумі 1 млрд 730,5 млн грн, або 81,0 відс. річного плану, відповідні видатки за бюджетними програмами Державної судової адміністрації України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Вищого господарського суду України, Вищого адміністративного суду України проведені в сумі 485,6 млн грн, або 28,1 відс. наявних коштів та 22,0 відс. річного плану;

- коштів від реалізації матеріальних цінностей державного резерву і розброньованих цінностей мобілізаційного резерву в сумі 174,5 млн грн та їх залишку в сумі 566,1 млн грн, відповідні видатки за 2-ма бюджетними програмами Міністерства економічного розвитку і торгівлі України на накопичення (приріст) матеріальних цінностей державного матеріального резерву й обслуговування державного матеріального резерву проведені у сумі 128,0 млн грн, або 17,3 відс. наявних ресурсів та 19,4 відс. плану на рік;

- коштів від сплати інвалідами часткової вартості автомобілів, від реалізації автомобілів, повернутих інвалідами, і до Фонду соціального захисту інвалідів у сумі 164,6 млн грн, або 111,1 відс. річного плану, відповідні видатки на заходи із соціальної, трудової та професійної реабілітації інвалідів проведені в сумі 86,2 млн грн, або 52,4 відс. наявних коштів і 36,1 відс. річного плану.

3.1.7. Кредиторська заборгованість розпорядників і одержувачів коштів державного бюджету за видатками зросла на 410,5 млн грн, або 15,3 відс., – до 3 млрд 86,6 млн грн, із неї прострочена – 60,6 відсотка.

Найбільше кредиторська заборгованість зросла при виконанні бюджетних програм:

- Міністерства освіти і науки України – на 121,5 млн грн, або в 2,6 раза, що зумовлено виникненням у поточному році заборгованості з підготовки кадрів Київським національним університетом імені Тараса Шевченка і вищими навчальними закладами I та II рівня акредитації у сумі 88,1 млн грн;

- Міністерства аграрної політики та продовольства України – на 94,4 млн грн, або 11,6 відс., що зумовлено виникненням у поточному році заборгованості у Державній службі України з питань геодезії, картографії та кадастру за програмою проведення земельної реформи у сумі 93,8 млн грн;

- Державного агентства автомобільних доріг України – на 62,5 млн грн, або у 76,8 раза, за виконані роботи і заходи на розвиток мережі й утримання автомобільних доріг загального користування.

Найбільші обсяги заборгованості обліковуються у:

- Міністерстві аграрної політики та продовольства України – 908,2 млн грн, з якої прострочена – 756,7 млн грн, або 83,3 відс.;

- Міністерстві екології та природних ресурсів України – 272,9 млн грн, з якої прострочена – 230,8 млн грн, або 84,6 відс.;

- Міністерстві соціальної політики України – 245,4 млн грн, з якої прострочена – 46,5 млн грн, або 19,0 відс.;

- Міністерстві регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України – 178,3 млн грн, з якої прострочена – 151,0 млн грн, або 84,7 відсотка.

3.1.8. Дебіторська заборгованість розпорядників і одержувачів коштів державного бюджету за видатками зменшилася на 2 млрд 259,1 млн грн, або 17,4 відс., – до 10 млрд 742,4 млн грн, із неї прострочена – 13,4 відсотка.

Внаслідок проведення видатків відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23.04.2014 № 117 „Про здійснення попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти” найбільші суми заборгованості утворилися за бюджетними програмами трьох головних розпорядників бюджетних коштів, зокрема:

- Міністерства оборони України – 3 млрд 468,1 млн грн, з неї прострочена – 12,0 відс.;

- Міністерства охорони здоров'я України – 3 млрд 309,8 млн грн, з неї прострочена – 3,1 відс.;

- Міністерства внутрішніх справ України – 740,6 млн грн, з неї прострочена – 21,6 відс., при цьому 67,7 відс. загального обсягу заборгованості – за видатками на виконання завдань і функцій Національної гвардії України.

3.1.9. У першому півріччі поточного року до державного бюджету повернено кредитів у сумі 2 млрд 827,9 млн грн, або 45,6 відс. річного плану, надано кредитів у сумі 2 млрд 671,2 млн грн, або 19,0 відс. плану на рік. Низький рівень вибірки коштів, отриманих від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій для реалізації інвестиційних проектів, невиконання плану повернення кредитів до спеціального фонду збільшує ризики невиконання більшості бюджетних програм з надання кредитів у планових обсягах.

За бюджетними програмами Міністерства аграрної політики та продовольства України не поверталися кошти в сумі 788,6 млн грн, або 95,6 відс. річного плану, відповідно не здійснювалося кредитування Аграрного фонду на формування державного продовольчого резерву.

На надання кредитів для реалізації інвестиційних проектів за рахунок кредитів (позик), що залучаються державою від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій, використані кошти в сумі 2 млрд 26,7 млн грн, або 19,2 відс. річного плану, що, відповідно до отриманої на запит Рахункової палати інформації від головних розпорядників бюджетних коштів, зумовлено неналежною організацією впровадження таких проектів, зокрема їх тривалим відбором та узгодженням з відповідальними органами, проведенням торгів відповідно до вимог кредиторів, погодженням змін до контрактів і робочої документації, недотриманням підрядниками графіків робіт, відсутністю порядків використання коштів та паспортів бюджетних програм за окремими бюджетними програмами. Зокрема, у менших, ніж планувалося, обсягах здійснювалося кредитування з реалізації проектів на:

- розвиток автомагістралей і реформи дорожнього сектору – в сумі 633,4 млн грн, або 31,4 відс. плану звітного періоду та 17,0 відс. річного плану, що спричинено затримками з укладанням нових підрядних контрактів у зв'язку з тривалим проведенням конкурсних торгів на закупівлю робіт і послуг (наразі за кошти міжнародних фінансових організацій реалізуються лише три контракти на будівництво, реконструкцію та ремонт автомобільних доріг загального користування й один контракт з утримання автомагістралі М-06 Київ-Чоп);

- розвиток міської інфраструктури і заходи в секторі централізованого теплопостачання України, розвиток системи водопостачання та водовідведення в м. Миколаєві, реконструкцію і розвиток системи комунального водного господарства м. Чернівці – в сумі 167,7 млн грн, або 22,1 відс. плану звітного періоду та 12,0 відс. річного плану, що спричинено необхідністю перегляду бізнес-планів для комунальних підприємств – учасників проекту, тривалим проведенням закупівель відповідно до вимог кредиторів;

- будівництво повітряної лінії 750 кВ Запорізька – Каховська – в сумі 362,0 млн грн, або 35,7 відс. плану звітного періоду і 22,9 відс. річного

плану; будівництво повітряної лінії 750 кВ Рівненська АЕС – Київська – в сумі 206,5 млн грн, або 39,2 відс. плану звітного періоду та 19,4 відс. річного плану; підвищення надійності постачання електроенергії в Україні – в сумі 93,3 млн грн, або 21,3 відс. плану звітного періоду і 16,3 відс. річного плану, що зумовлено недотриманням підрядниками затвердженого плану робіт, тривалим узгодженням з кредиторами робочої документації.

У січні – червні не надавалися кредити для реалізації проектів з:

- розвитку муніципальної інфраструктури і відновлення Сходу України – в сумі 390,0 млн грн, що зумовлено тривалим узгодженням процедур та критеріїв відбору проектів і відсутністю затвердженого паспорта за однією з бюджетних програм;

- фінансування проектів розвитку за рахунок коштів, залучених державою, – в сумі 389,3 млн грн;

- реконструкції, капітального ремонту та технічного переоснащення магістрального газопроводу Уренгой-Помари-Ужгород – у сумі 45,0 млн грн, при цьому вибірку коштів не розпочато, оскільки кредитна угода з ЄБРР не набула чинності.

IV. ФІНАНСУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА ДЕРЖАВНИЙ БОРГ

4.1. Кабінет Міністрів України і Міністерство фінансів України не забезпечили виконання у першому півріччі 2017 року в запланованих обсягах надходжень для фінансування державного бюджету за всіма передбаченими джерелами, що збільшує ризики невиконання бюджетних призначень за видатками і наданням кредитів за підсумками року.

У січні – червні 2017 року для фінансування державного бюджету залучено 64 млрд 844,5 млн грн, що на 86 млрд 743,0 млн грн, або 57,2 відс., менше плану на звітний період. Невиконання плану спричинено недоотриманням надходжень від державних запозичень на 80 млрд 483,7 млн грн, або 55,4 відс. плану, і приватизації державного майна – на 6 млрд 259,3 млн грн, або 98,3 відсотка.

Крім того, у звітності в частині надходжень фінансування відображена номінальна вартість конфіскованих за рішенням суду за вчинення корупційного і пов'язаного з корупцією правопорушення облігацій внутрішньої державної позики в сумі 5 млрд 238,9 млн грн, що відповідно до пункту 10 статті 11 закону про державний бюджет на 2017 рік відноситься на зменшення державного боргу з одночасним погашенням зобов'язань за цими облігаціями.

Сума недоотриманих надходжень до загального фонду від державних запозичень і приватизації державного майна (80 млрд 812,4 млн грн) у 3,9 раза перевищила перевиконання плану доходів та повернення кредитів (20 млрд 497,8 млн гривень).

Окремі показники виконання державного бюджету в першому півріччі поточного року в частині фінансування наведено в таблиці 4.

Таблиця 4

Фінансування державного бюджету

млрд грн

№ з/п	Показники	Всього			У т. ч. загальний фонд		
		план на 2017 рік	виконано	відс. виконання	план на січень – червень	виконано	відс. виконання
	ФІНАНСУВАННЯ (ряд. I – ряд. II)	78,8	- 29,0	–	61,5	1,7	2,8
I.	Фінансування в частині надходжень – всього,	235,5	70,1	29,8	143,3	67,7	47,2
	<i>зокрема:</i>						
1.1.	Внутрішні запозичення	130,3	45,6	35,0	87,7	45,6	52,0
1.2.	Зовнішні запозичення	87,0	19,1	22,0	49,2	16,7	34,0
1.3.	Надходження від приватизації державного майна	17,1	0,1	0,6	6,4	0,1	1,7
II.	Фінансування в частині витрат – всього,	156,7	99,1	63,2	81,8	66,0	80,7
	<i>зокрема:</i>						
2.1.	Погашення внутрішнього боргу	98,6	33,5	34,0	40,2	33,5	83,3
2.2.	Погашення зовнішнього боргу	30,9	5,0	16,1	8,3	5,0	60,1
2.3.	Придбання цінних паперів	27,2	26,4	97,1	26,4	26,4	100,0

4.1.1. Надходження від державних запозичень становили 92,4 відс. джерел фінансування державного бюджету, або 64 млрд 733,7 млн грн, що на 55,4 відс. менше плану на звітний період.

Здійснювалися переважно довгострокові державні запозичення, частка яких у загальному обсязі державних запозичень становила 71,1 відс., і середньострокові – 23,3 відс., що сприяло збільшенню середньозваженого терміну обігу боргових зобов'язань.

На внутрішньому ринку розміщено цінних паперів менше плану звітного періоду на 42 млрд 73,8 млн грн, або 48,0 відс., що спричинено низьким попитом на облігації внутрішньої державної позики потенційних інвесторів і зупиненням Національним банком України негативної практики попередніх років з викупу цих облігацій на вторинному ринку. Так, сума облігацій внутрішньої державної позики в обігу у січні – червні 2017 року зросла на 8 млрд 366,0 млн грн, або 1,3 відс., – до 675 млрд 923,2 млн гривень. Як наслідок, частка облігацій у власності Національного банку України зменшилася з початку року на 2,3 відс. пункту, – до 54,9 відсотка. При цьому для збільшення статутного капіталу банків випущено облігації внутрішньої державної позики на загальну суму 26 млрд 387,9 млн гривень.

Надходження від державних зовнішніх запозичень на 66,8 відс. менші від плану на січень – червень поточного року. Так, надходження від міжнародних фінансових організацій для реалізації інвестиційних проектів до спеціального фонду менші від плану на 71,1 відс., що зумовлено неналежним здійсненням відповідальними виконавцями заходів із впровадження проектів.

4.1.2. При запланованому на звітний період обсязі надходження коштів від приватизації державного майна у сумі 6 млрд 370,2 млн грн надійшло 110,8 млн грн, або 1,7 відс. плану звітного періоду.

Зокрема, найбільше надійшло коштів від продажу акцій ПАТ „Український банк реконструкції та розвитку” – 82,3 млн грн, ПАТ „Кіровоградський комбінат по випуску продовольчих товарів” – 5,3 млн гривень.

Перелік об’єктів права державної власності, що підлягають приватизації у 2017 році, Кабінет Міністрів України затвердив постановою від 12.05.2015 № 271 „Про проведення прозорої та конкурентної приватизації у 2015 – 2017 роках”. При цьому у додатку 2 до зазначеної постанови визначено Перелік об’єктів державної власності, що підлягають приватизації у 2015 – 2017 роках після їх виключення із Закону України від 07.07.99 № 847-XIV „Про перелік об’єктів права державної власності, що не підлягають приватизації”. Проте зміни до зазначеного закону щодо виключення об’єктів з такого переліку не вносилися.

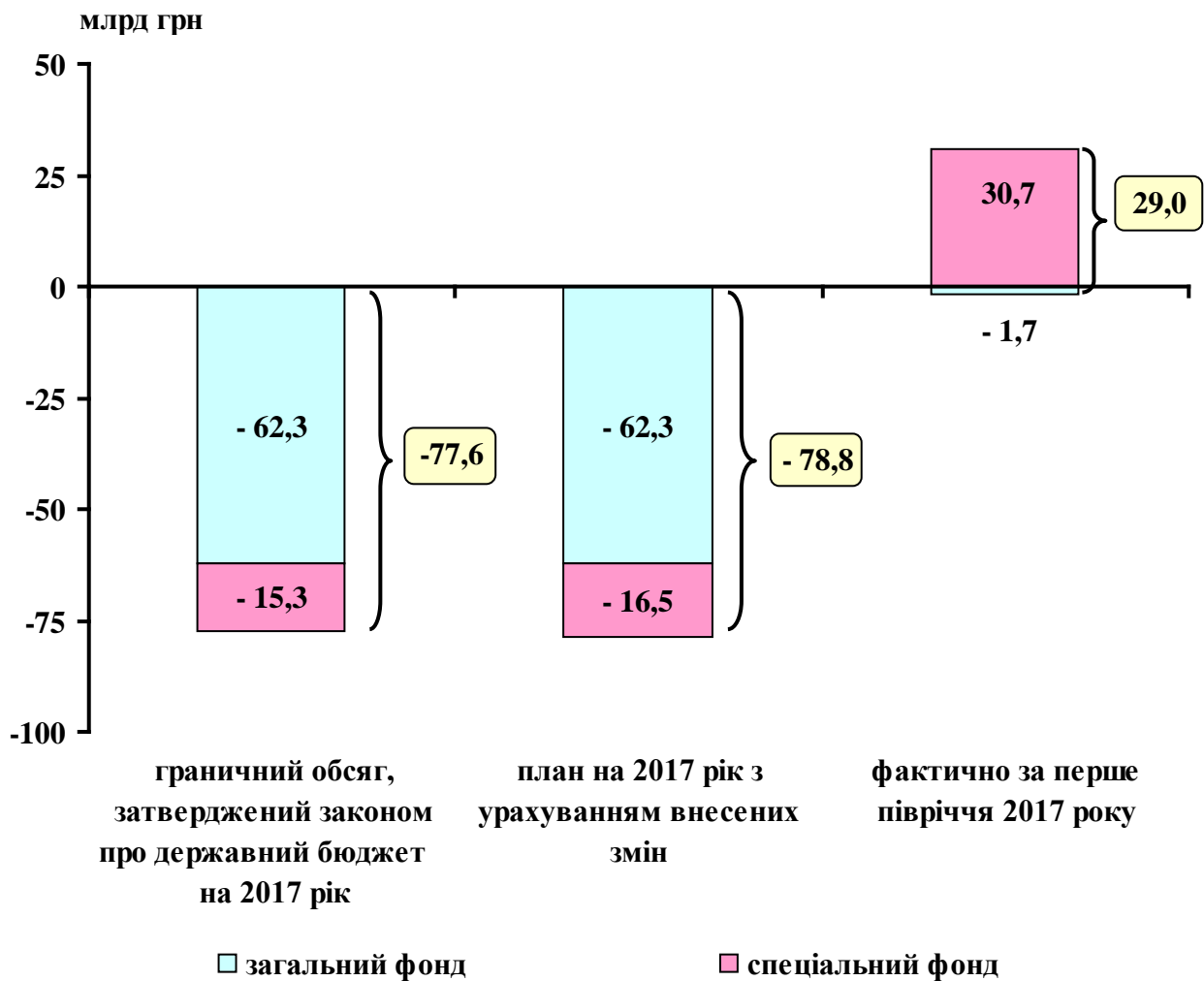
Крім того, за інформацією Фонду державного майна України, до затримки приватизаційних процесів призводять затягування з погодженням урядових рішень щодо приватизації об’єктів державної власності зацікавленими органами, зволікання органами управління об’єктами з переданням їх на приватизацію і недосконала процедура оцінки об’єктів, які плануються до приватизації.

4.2. Державний бюджет у січні – червні поточного року виконано з профіцитом у сумі 29 млрд 31,9 млн грн при плановому річному дефіциті в сумі 78 млрд 832,8 млн грн (діаграма 2).

Загальний фонд державного бюджету виконано з дефіцитом у сумі 1 млрд 705,9 млн грн, що на 97,2 відс. менше, ніж планувалося на звітний період (61 млрд 511,9 млн грн) і відбулося внаслідок насамперед невиконання на 38 млрд 901,9 млн грн плану видатків при перевиконанні плану доходів на 19 млрд 960,6 млн гривень.

Спеціальний фонд державного бюджету при запланованому річному дефіциті (16 млрд 494,7 млн грн) виконано з профіцитом у сумі 30 млрд 737,8 млн грн, що спричинене здійсненням видатків і наданням кредитів у меншому обсязі, ніж отримано доходів і коштів від повернення кредитів.

Діаграма 2. Дефіцит (-) / профіцит (+) державного бюджету

Обсяг коштів державного бюджету, що обліковуються на рахунках Державної казначейської служби України, з початку року збільшився на 34 млрд 288,5 млн грн, або 99,0 відс., – до 68 млрд 906,9 млн грн, у тому числі загального фонду – на 1 млрд 412,5 млн грн, або 15,4 відс., спеціального фонду – на 32 млрд 876,0 млн грн, або в 2,3 раза.

Водночас у Звіті Державної казначейської служби України про фінансовий стан (баланс) Державного бюджету України станом на 1 липня 2017 року відображено за кодом 160 „Інші зобов’язання органів Казначейства” 15 млрд 543,2 млн грн, що, відповідно до наказу Державної казначейської служби України від 13.02.2012 № 53 „Щодо організації роботи Державної казначейської служби України зі складання звітності про виконання Зведеного бюджету України, Державного бюджету України і місцевих бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя”, відображається у разі, якщо на звітний період залишки коштів державного бюджету не забезпечені ресурсами єдиного казначейського рахунка.

4.3. Перевищення надходжень від державних запозичень над сумою витрат на погашення державного боргу і отримання кредиту Міжнародного валютного фонду спричинили збільшення у першому півріччі 2017 року загального обсягу державного та гарантованого державою боргу.

Державний і гарантований державою борг у січні – червні 2017 року загалом збільшився на 27 млрд 940,3 млн грн, або 1,4 відс., – до 1 трлн 957 млрд 701,5 млн гривень. З початку року частка зобов'язань в іноземній валюті зменшилася на 0,6 відс. пункту – до 69,1 відсотка.

На зміну загального обсягу державного і гарантованого державою боргу, за оцінкою Рахункової палати, вплинули:

- перевищення надходжень від запозичень над погашенням державного та гарантованого державою боргу, зокрема, унаслідок збільшення статутного капіталу банків, що спричинило збільшення боргу на 56 млрд 642,7 млн грн;

- зміна курсів валют, зокрема ревальвація гривні до долара США, що призвело до зменшення боргу на 28 млрд 702,4 млн гривень.

Державний борг у січні – червні 2017 року збільшився на 107,0 млн грн – до 1 трлн 650 млрд 940,3 млн гривень. При цьому державний внутрішній борг, насамперед унаслідок капіталізації банків, збільшився на 8 млрд 237,8 млн грн, або 1,2 відс., – до 678 млрд 883,3 млн грн, зовнішній через ревальвацію гривні до долара США зменшився – на 8 млрд 130,8 млн грн, або 0,8 відс., – до 972 млрд 57,0 млн гривень.

Гарантований державою борг у зв'язку з отриманням Національним банком України чергового траншу Міжнародного валютного фонду збільшився на 27 млрд 833,3 млн грн, або 10,0 відс., – до 306 млрд 761,2 млн гривень. У звітному періоді державні гарантії, можливість надання яких передбачена у статті 6 закону про державний бюджет на 2017 рік, не надавалися.

4.4. Витрати на виконання боргових зобов'язань за державним і гарантованим державою боргом у першому півріччі 2017 року становили 21,8 відс. витрат державного бюджету.

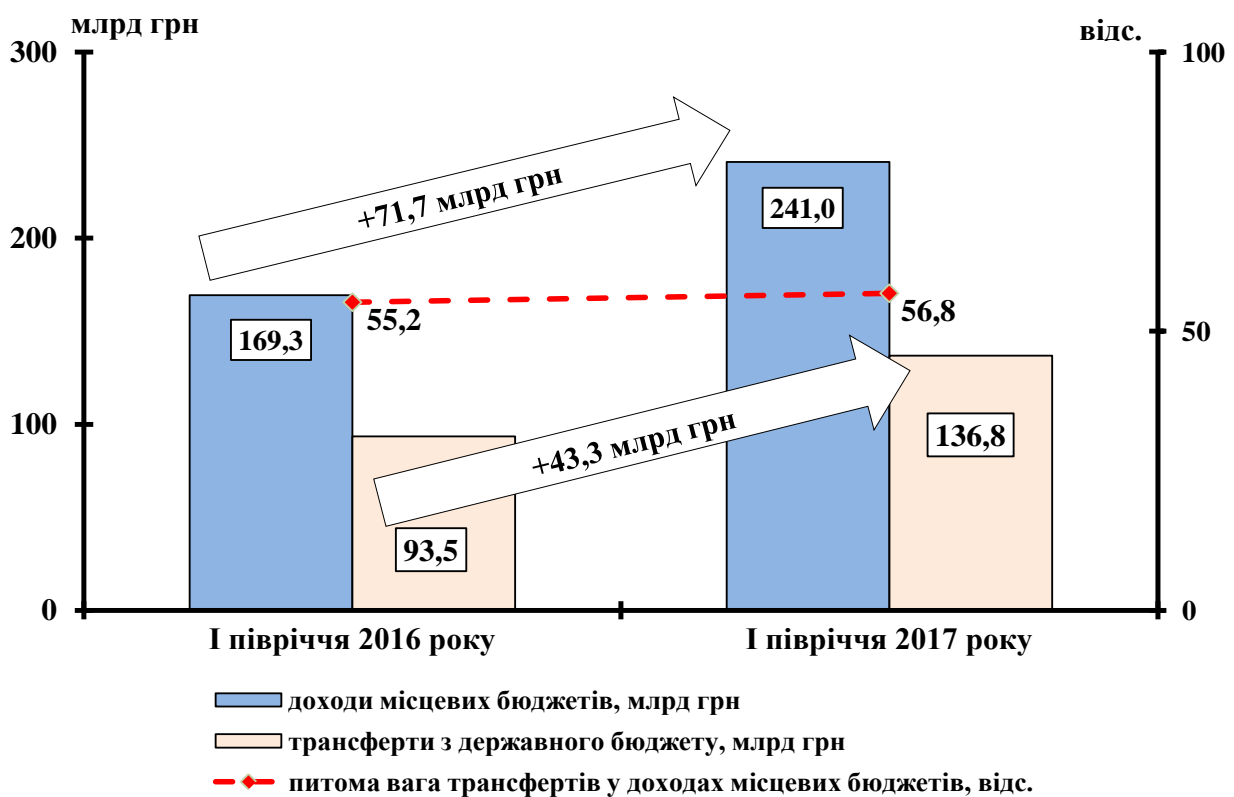
Загальні витрати державного бюджету на погашення й обслуговування державного і гарантованого державою боргу становили 94 млрд 444,9 млн грн, або 89,1 відс. плану на звітний період, у тому числі на виконання зобов'язань за державним боргом – 91 млрд 23,9 млн грн, або 89,3 відс., гарантованим державою боргом – 3 млрд 421,0 млн грн, або 83,5 відсотка.

Унаслідок, насамперед, реструктуризації частини державного і гарантованого державою зовнішнього боргу, проведеної в 2015 – 2016 роках, зазначені витрати на 5 млрд 405,9 млн грн, або 5,4 відс., менші, ніж у січні – червні 2016 року. При цьому збільшилися видатки на обслуговування державного боргу – на 5 млрд 957,5 млн грн, або 12,8 відс., – до 52 млрд 563,9 млн грн, і становили 14,4 відс. видатків державного бюджету.

V. МІЖБЮДЖЕТНІ ТРАНСФЕРТИ ТА МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ

5.1. У першому півріччі поточного року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, частка наданих з державного бюджету трансфертів у доходах місцевих бюджетів збільшилася на 1,6 відс. пункту, – до 56,8 відс. (діаграма 3). При цьому у шістнадцяти з двадцяти п'яти регіонів перевищила 60,0 відс., що свідчить про значну фінансову залежність більшості місцевих бюджетів від трансфертів з державного бюджету.

Діаграма 3. Доходи місцевих бюджетів і трансферти з державного бюджету

З державного бюджету місцевим бюджетам надані трансферти в сумі 136 млрд 792,3 млн грн, або 93,1 відс. плану звітного періоду, з них субвенцій – 126 млрд 361,9 млн грн, або 92,6 відс., дотацій – 10 млрд 430,4 млн грн, або 99,7 відсотка.

У звітному періоді в чотирьох регіонах з двадцяти п'яти частка трансфертів з державного бюджету в доходах місцевих бюджетів становила більше 70,0 відс. (Івано-Франківська і Чернівецька області – 71,6 відс., Рівненська – 73,3 відс., Тернопільська – 76,7 відс.), у дванадцяти регіонах – від 60,0 до 70,0 відс., у п'яти – від 50,0 до 60,0 відс., у трьох – від 40,0 до 50,0 відс. та в бюджеті м. Києва – 27,9 відсотка.

Загальний обсяг наданих з державного бюджету трансфертів місцевим бюджетам, порівняно з відповідним періодом попереднього року, збільшився на 43 млрд 301,1 млн грн, або 46,3 відс., у тому числі субвенцій – на 35 млрд 710,3 млн грн, або 39,4 відс., дотацій – на 7 млрд 590,8 млн грн, або в 3,7 раза. У результаті частка субвенцій у загальному обсязі трансфертів з державного бюджету зменшилася на 4,6 відс. пункту і становила 92,4 відс., відповідно частка дотацій збільшилася до 7,6 відс. пункту.

На здійснення видатків у галузі освіти й охорони здоров'я з державного бюджету місцевим бюджетам перераховано сім субвенцій і додаткову дотацію у загальній сумі 66 млрд 152,1 млн грн, або 98,1 відс. плану звітного періоду, що на 46,3 відс. більше, ніж у відповідному періоді попереднього року, зокрема на:

- освітню субвенцію – 31 млрд 162,1 млн грн, або 97,3 відс. плану звітного періоду, що більше на 28,6 відс.;

- медичну субвенцію – 27 млрд 173,8 млн грн, або 98,4 відс. плану звітного періоду, що більше на 30,0 відс.;

- додаткову дотацію з утримання закладів освіти й охорони здоров'я – 7 млрд 450,0 млн грн, або 100,0 відс. плану звітного періоду, яка в попередньому році не надавалася.

5.1.1. У січні – червні поточного року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, видатки державного бюджету на субвенції місцевим бюджетам для виконання державних програм соціального захисту окремих категорій громадян збільшилися на 48,4 відсотка.

Для забезпечення виконання фактичних зобов'язань місцевих бюджетів з надання пільг і субсидій окремим категоріям громадян з державного бюджету перераховано чотири субвенції в сумі 66 млрд 598,3 млн грн, або 52,7 відс. загального обсягу наданих субвенцій.

Для надання житлових субсидій і пільг населенню перераховані дві субвенції на:

- оплату житлово-комунальних послуг – 39 млрд 76,1 млн грн, або 99,7 відс. плану звітного періоду, обсяг якої, порівняно з січнем – червнем попереднього року, збільшився в 1,9 раза, що зумовлено збільшенням удвічі кількості домогосподарств, які звернулися за субсидіями;

- придбання твердого і рідкого пічного побутового палива та скрапленого газу – 1 млрд 160,9 млн грн, або 93,5 відс., обсяг якої, порівняно з відповідним періодом попереднього року, збільшився в 2,2 раза. Проведеним Рахунковою палатою аудитом ефективності використання коштів зазначеної субвенції встановлено, що відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23.04.2012 № 356 норми, які застосовуються для призначення субсидій, вдвічі перевищують норми для надання пільг. При цьому плановий обсяг субвенції визначався Міністерством фінансів України на основі сум видатків у попередніх роках, за відсутності затверджених правил і методик, без урахування

даних регіонів про потребу в коштах. Крім того, порядок обміну інформацією про померлих пільговиків між відділами реєстрації цивільного стану і підрозділами соціального захисту населення недосконалий, що призводило до нарахування пільг померлим громадянам.

Водночас річний план цих субвенцій виконаний на 81,2 відс., або в 1,8 раза вище середнього рівня за відповідний період 2012 – 2016 років, що зумовлює необхідність збільшення видатків державного бюджету на своєчасне забезпечення виплати субсидій населенню.

На виплату державної соціальної допомоги на дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, грошового забезпечення батькам-вихователям та прийомним батькам за надання соціальних послуг у дитячих будинках сімейного типу і прийомних сім'ях за принципом „гроші ходять за дитиною”, оплату послуг із здійснення патронату над дитиною та виплату соціальної допомоги на утримання дитини в сім'ї патронатного вихователя перераховано субвенцію в сумі 344,3 млн грн, або 85,9 відс. плану січня – червня, що на 17,9 відс. більше, ніж у відповідному періоді попереднього року.

Також з державного бюджету місцевим бюджетам перераховано субвенцію на виплату допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, інвалідам з дитинства, дітям-інвалідам, тимчасової державної допомоги дітям та допомоги для догляду за інвалідами I чи II групи внаслідок психічного розладу в сумі 26 млрд 17,0 млн грн, або 98,5 відс. плану січня – червня, що на 13,0 відс. більше, ніж у відповідному періоді попереднього року.

Перерахування субвенцій у менших, ніж заплановано, обсягах зумовлено насамперед тим, що, згідно з Порядком фінансування видатків місцевих бюджетів на здійснення заходів з виконання державних програм соціального захисту населення за рахунок субвенцій з державного бюджету, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 04.03.2002 № 256, органи Державної казначейської служби України перераховують суми субвенцій відповідно до помісячного розпису асигнувань державного бюджету, але у межах фактичних зобов'язань місцевих бюджетів щодо надання пільг, субсидій і допомоги окремим категоріям громадян.

5.1.2. У звітному періоді не розпочато перерахування з державного бюджету місцевим бюджетам трьох субвенцій на суму 6 млрд 443,7 млн грн, що спричинено неприйняттям або несвоєчасним прийняттям Кабінетом Міністрів України рішень щодо затвердження, внесення змін до порядків і умов надання та розподілу деяких затверджених у державному бюджеті субвенцій.

Так, Кабінет Міністрів України затвердив Порядок та умови надання у 2017 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на погашення різниці між фактичною вартістю теплової енергії, послуг з централізованого опалення, постачання гарячої води, централізованого водопостачання та

водовідведення, постачання холодної води та водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем), що вироблялися, транспортувалися та постачалися населенню та/або іншим підприємствам теплопостачання, централізованого питного водопостачання та водовідведення, які надають населенню такі послуги, та тарифами, що затверджувалися та/або погоджувалися органами державної влади чи місцевого самоврядування постановою від 18.05.2017 № 332, яка погоджена Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету 24.05.2017. За інформацією Державної казначейської служби України, отриманою на запит Рахункової палати, необхідні для відкриття асигнувань за вказаною субвенцією договори про організацію взаєморозрахунків відсутні, тому місцевим бюджетам не перераховані передбачені у помісячному розписі державного бюджету на лютий – червень асигнування у сумі 5,0 млрд гривень.

Зміни до Порядку й умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію проектів в рамках Надзвичайної кредитної програми для відновлення України внесені постановою Кабінету Міністрів України від 19.04.2017 № 307, яка погоджена Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету 24.05.2017. За інформацією Державної казначейської служби України, отриманою на запит Рахункової палати, відсутнє підтвердження часткової оплати проектів за рахунок коштів відповідних місцевих бюджетів, що є умовою перерахування субвенції, тому місцеві бюджети не отримали передбачені на лютий – червень асигнування у сумі 943,7 млн гривень.

Необхідні зміни до Порядку й умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад, її розподіл між регіонами Кабінет Міністрів України затвердив постановою від 07.06.2017 № 410, яка погоджена Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету 21.06.2017, тому місцеві бюджети не отримали передбачені на квітень – червень асигнування у сумі 500,0 млн гривень.

Також упродовж звітнього періоду Кабінет Міністрів України не визначив порядку і умов надання у 2017 році субвенції, передбаченої в загальному фонді державного бюджету, міському бюджету міста Дніпра на завершення будівництва метрополітену в м. Дніпрі в сумі 35,5 млн гривень.

У статті 28 закону про державний бюджет на 2017 рік визначено, що розподіл субвенції на соціально-економічний розвиток окремих територій між місцевими бюджетами здійснюється Кабінетом Міністрів України за погодженням з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету. Згідно з помісячним розписом асигнувань державного бюджету у квітні – червні планувалося перерахувати 1 млрд 362,1 млн грн субвенції. Кабінет Міністрів України розпорядженнями від 08.02.2017 № 70-р і від 11.05.2017 № 310-р, які погоджені Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету 05.04.2017 та 24.05.2017, відповідно, розподілив частину субвенції в сумі 528,8 млн грн, або 38,8 відс. плану звітнього періоду.

5.2. Доходи місцевих бюджетів у першому півріччі 2017 року, порівняно із відповідним періодом попереднього року, збільшилися на 71 млрд 753,9 млн грн, або 42,4 відс., переважно за рахунок міжбюджетних трансфертів.

При цьому доходи місцевих бюджетів без трансфертів з державного бюджету збільшилися на 28 млрд 452,7 млн грн, або 37,5 відсотка. Частка доходів без трансфертів з державного бюджету у загальному обсязі доходів місцевих бюджетів зменшилася на 1,6 відс. пункту – до 43,2 відсотка.

Зокрема, зростання у січні – червні поточного року, порівняно з відповідним періодом 2016 року, середньомісячної заробітної плати на 37,2 відс. сприяло збільшенню надходження податку на доходи фізичних осіб на 14 млрд 475,4 млн грн, або 40,7 відсотка.

Зміни бюджетного законодавства відповідно до Закону України від 20.12.2016 № 1789-VIII „Про внесення змін до Бюджетного кодексу України” сприяли збільшенню доходів місцевих бюджетів у першому півріччі поточного року на 6 млрд 91,3 млн грн, зокрема:

- поширення з 01.01.2017 на всі області та м. Київ експерименту з фінансового забезпечення реалізації заходів з розвитку автомобільних доріг загального користування щодо зарахування до спеціального фонду обласних бюджетів і бюджету м. Києва 50,0 відс. перевиконання загального обсягу щомісячних показників надходжень митних платежів, визначених у розписі державного бюджету за загальним фондом, дозволило збільшити ці доходи місцевих бюджетів на 5 млрд 210,4 млн грн, або в 8,4 раза;

- автоматичне зарахування у 2017 році до бюджетів місцевого самоврядування 13,44 відс. акцизного податку з виробленого та ввезеного на митну територію України пального, але не менше обсягу нарахувань у 2016 році акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю пального, сприяло збільшенню цих надходжень до місцевих бюджетів на 880,9 млн грн, або 16,7 відсотка.

Зміни податкового законодавства відповідно до Закону України від 20.12.2016 № 1791-VIII „Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2017 році” в частині зростання ставок єдиного податку для платників окремих груп сприяло збільшенню цих доходів місцевих бюджетів на 3 млрд 183,0 млн грн, або 44,8 відсотка.

5.3. Видатки місцевих бюджетів у січні – червні 2017 року, порівняно із відповідним періодом попереднього року, збільшилися на 72 млрд 363,3 млн грн, або 49,8 відсотка. Частка видатків місцевих бюджетів у видатках зведеного бюджету зросла на 7,4 відс. пункту – до 48,4 відсотка.

У звітному періоді найбільше зросли видатки на:

- виконання окремих заходів з реалізації державних (регіональних) програм, не віднесених до заходів розвитку – на 31 млрд 387,5 млн грн,

або в 18,9 раза, які переважно спрямовувалися на медичну допомогу населенню і підготовку кадрів вищими навчальними закладами освіти I – II рівня акредитації;

- соціальне забезпечення населення – на 22 млрд 140,4 млн грн, або 47,2 відс., що насамперед спричинено підвищенням тарифів на житлово-комунальні послуги та, як наслідок, зростання вдвічі кількості домогосподарств, які звернулися за субсидіями;

- оплату праці і нарахування на заробітну плату – на 10 млрд 168,6 млн грн, або 17,9 відс., що зумовлено підвищенням середньої заробітної плати;

- капітальні трансферти – на 4 млрд 376,2 млн грн, або в 2,6 раза, насамперед, за рахунок коштів, отриманих з державного бюджету для проведення експерименту з фінансового забезпечення реалізації заходів з розвитку автомобільних доріг загального користування та дорожньої інфраструктури.

Поточні видатки становили 92,4 відс. загального обсягу, частка капітальних видатків – 7,6 відс., що на 1,0 відс. пункту більше, ніж у відповідному періоді попереднього року.

Для забезпечення проведення захищених видатків загального фонду місцевих бюджетів з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів надано позик у сумі 568,9 млн грн, що на 470,8 млн грн, або в 5,8 раза, більше, ніж за відповідний період попереднього року. На 1 липня 2017 року заборгованість за наданими з початку року позиками становила 78,6 млн гривень.

Для горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій до загального фонду державного бюджету з місцевих бюджетів перераховано реверсну дотацію в сумі 1 млрд 947,6 млн грн, або 99,3 відс. плану на січень – червень. До спеціального фонду державного бюджету з місцевих бюджетів перераховано субвенцію на виконання програм соціально-економічного і культурного розвитку регіонів у сумі 1 млрд 220,5 млн грн, або 100,9 відс. річного плану.

Кредиторська заборгованість розпорядників і одержувачів коштів місцевих бюджетів збільшилася на 7 млрд 500,3 млн грн, або 28,3 відс., – до 34 млрд 13,8 млн грн, з неї прострочена – 62,4 відсотка. Найбільше зросла заборгованість з надання пільг, субсидій, допомоги й інших виплат населенню – на 4 млрд 657,5 млн грн, або 19,6 відс., – до 28 млрд 386,2 млн грн, з якої прострочена – 73,3 відсотка.

Дебіторська заборгованість збільшилася на 2 млрд 217,3 млн грн, або 94,2 відс., – до 4 млрд 570,5 млн грн, з неї прострочена – 9,0 відсотка. Найбільше зросла заборгованість за капітальними видатками – на 1 млрд 583,5 млн грн, або в 2,5 раза, – до 2 млрд 669,6 млн гривень.

ПІДСУМОВУЮЧИ ВИСНОВКИ, РАХУНКОВА ПАЛАТА ВІДЗНАЧАЄ:

1. Державний бюджет України у звітному періоді виконувався в умовах зростання економіки на 2,4 відсотка. При цьому якщо обсяги будівельних робіт, вантажообороту і обороту роздрібної торгівлі зросли, то виробництво в промисловості та сільському господарстві зменшилося.

2. Доходи державного бюджету в першому півріччі поточного року становили 394,9 млрд грн, або 53,3 відс. планового річного обсягу, що на 6,7 відс. пункту вище від середньої у 2012 – 2016 роках частки доходів першого півріччя в річній сумі. Порівняно з відповідним періодом попереднього року, доходи державного бюджету збільшилися на 48,7 відсотка.

План доходів загального фонду на перше півріччя 2017 року перевиконано на 20,0 млрд грн за рахунок надпрогнозованого зростання імпорту і цін та збільшення суми переplat на 7,9 млрд гривень.

Залишки невідшкодованого платникам податку на додану вартість з початку року збільшилися на 2,8 млрд грн і на 1 липня 2017 року становили 15,0 млрд грн, з яких 1,0 млрд грн з простроченим терміном відшкодування, що в 2,1 раза більше, ніж на початок року.

3. Видатки державного бюджету проведені в сумі 366,0 млрд грн, або 45,1 відс. річного плану, з яких більше половини спрямовано на трансферти місцевим бюджетам і обслуговування боргових зобов'язань. Частка захищених видатків, визначених у статті 55 Бюджетного кодексу України, у загальному обсязі видатків бюджету становила 89,7 відсотка. План видатків загального фонду не виконано на 38,9 млрд грн, або 10,2 відсотка.

Несвоєчасне затвердження порядків використання коштів державного бюджету, розподілів бюджетних призначень між адміністративно-територіальними одиницями, напрямками (об'єктами, заходами) і тривала підготовка документів, необхідних для державних закупівель, не сприяли проведенню видатків у запланованих обсягах. У результаті за наявності бюджетних призначень не розпочато проведення видатків за 38-ма бюджетними програмами на суму 7,4 млрд грн, або 4,1 відс. плану звітного періоду.

У першому півріччі поточного року частка наданих з державного бюджету трансфертів збільшилася до 56,8 відс. доходів місцевих бюджетів, що свідчить про значну фінансову залежність місцевих бюджетів від трансфертів з державного бюджету.

Кабінет Міністрів України приймав рішення щодо внесення змін до порядків, умов надання і розподілу деяких передбачених у державному бюджеті субвенцій пізніше, ніж планувалося їх перерахування в помісячному розписі асигнувань державного бюджету, що призвело до затримки перерахування таких субвенцій місцевим бюджетам і проведення відповідних видатків на суму 7,3 млрд гривень.

4. Низький рівень виконання плану надходжень від приватизації державного майна і державних запозичень у звітному періоді, відповідно, 1,7 відс. і 44,6 відс. зумовлюють необхідність їх заміщення іншими джерелами для забезпечення виконання в запланованих обсягах витрат державного бюджету. При цьому перевиконання плану доходів загального фонду державного бюджету у першому півріччі не компенсувало недонадходжень від державних запозичень і приватизації державного майна в сумі 80,8 млрд гривень.

5. Унаслідок перевищення державних запозичень над витратами на погашення державного боргу і отримання кредиту Міжнародного валютного фонду загальний обсяг державного і гарантованого державою боргу у січні – червні 2017 року збільшився на 1,4 відс. – до 1 трлн 957,7 млрд гривень.

6. У першому півріччі 2017 року з державного бюджету на виконання боргових зобов'язань за державним і гарантованим державою боргом сплачено 94,4 млрд грн, що становило 21,8 відс. витрат державного бюджету та в півтора раза перевищило сукупні видатки державного бюджету на оборону, освіту, економічну діяльність і охорону здоров'я. При цьому боргове навантаження на державний бюджет у другому півріччі поточного року становитиме 145,7 млрд гривень.

ПРОПОЗИЦІЇ

Для усунення виявлених відхилень і порушень при виконанні закону про Державний бюджет України на 2017 рік у першому півріччі Рахункова палата вважає за доцільне рекомендувати:

1) Кабінету Міністрів України:

- проаналізувати причини зростання заборгованості з виплати заробітної плати на підприємствах державної та комунальної форми власності і вжити заходів щодо її погашення;

- ініціювати внесення змін до чинного законодавства щодо підвищення відповідальності підприємств, які мають заборгованість із виплати заробітної плати, та їх керівників;

- забезпечити прийняття рішень щодо розподілів видатків за окремими бюджетними програмами, визначеними статтею 23 закону про державний бюджет;

- забезпечити розподіл і погодження з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету напрямів використання надходжень конфіскованих коштів та коштів, отриманих від реалізації майна, конфіскованого за рішенням суду за вчинення корупційного та пов'язаного з корупцією правопорушення;

- забезпечити своєчасне впровадження інвестиційних проектів, для реалізації яких залучаються кошти іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій, зокрема з модернізації системи соціальної підтримки населення, поліпшення охорони здоров'я, соціальної підтримки громад, розвитку міської інфраструктури;

- забезпечити затвердження окремими головними розпорядниками бюджетних коштів спільно з Міністерством фінансів України паспортів за бюджетними програмами, погодження розподілів і заходів використання коштів;

- вжити заходів щодо забезпечення виконання плану надходжень для фінансування державного бюджету;

- подати на затвердження Верховній Раді України проект закону щодо внесення змін до Закону України „Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації” в частині скорочення переліку об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації;

- забезпечити прийняття рішень щодо затвердження порядків, умов надання і розподілів окремих субвенцій, передбачених у державному бюджеті місцевим бюджетам;

2) Міністерству фінансів України проаналізувати причини зростання податкової заборгованості та залишків невідшкодованого платникам податку на додану вартість і зобов'язати Державну фіскальну службу України вжити заходів щодо зменшення їх обсягів.

ЯРЕМЕНКО О. С.

Т. В. П. ГОЛОВИ РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ